

svědomí. O jeho mravním životě podávali ostatně písemně svědectví soudcové jeho sboru, osobně i duchovní správce na synodu přítomní. Ordinance se dala s postem a s modlitbami slavnostně za účasti sboru, v němž synod zasedal. V domácím sboru byl pak mladý kněz ještě seniorem „uvozován v službu“, při čemž jako zevní, ale pro bratrské pojetí kněžství příznačný symbol úřadu obdržel do rukou agendu. Při některém správci sloužilo vedle jáhnů i více mladých kněží, než byli pověřeni samostatnou správou sboru. Ukázala se potřeba upravit jejich spolupůsobení s představeným. Jemu ukládá tento řád, aby přijímal s důvěrou ty mladé kněze, jež mu Úzká rada k ruce určí, aby je nezanedbával uvádět do správy sboru s případným napomináním, ale se šetřením jejich cti před sborem. Oni opět jsou jemu povinni důvěrou a respektem k jeho přednímu postavení. Jemu mají ponechávat přísné domluvy, k jeho rozhodujícímu slovu mají údy sboru odkazovat [1565; D 219 n.].

Vedle kněží svému úřadu oddaných, ukázněných, ctihodných měla Jednota co činit také s neposlušnými, nedbalými i nehodnými. I bývali podrobováni *kázni*, v závažnějších případech na synodu. Tak zvídáme ze synodních zápisů, ale i z Knihy úmrtí, že byly tomu či onomu knězi vytýkány dluhy, nevhodné výdělky, nenáležitý šat, popíjení, účast na hodech, vůbec nemístný způsob společenského styku s okolím i s pány, nebo opět lakomství, výdělečné rozšiřování hospodářství nebo živností s přepínáním čeládek tělesnou prací, lenivost v duchovenské práci, nedbalost v zacházení s inventářem sborového domu, neukázněnost vůči seniorům. Před nekázní nechránilo vyšší vzdělání. Úzká rada měla mnoho nesnází s Lukášem Helicem, jenž pracoval na biblickém překladě, pro jeho nestálost, svárliвість a zbytečné hádavé disputace, i s velmi vzdělaným Janem Bernartem, jenž studoval až v Anglii, pro jeho opilství, kterým si mlád ukrátil život [1600]. Ani Starší nebyli z kázně vyňati. B. Jiří Strejc byl [1591] napomenut pro novou svévolnou ženitbu při sňatku, jež uzavřel jako vdovec — sňatek ovdovělého kněze sám o sobě by kárán nebyl — pro svévolnou stavbu budovy v malém filiálním sboru, pro vzdornost; B. Lanecius

[1592] pro nevracení vypůjčených knih i zase pro půjčování neschválených překladů a pro hlasitý kalvinismus, jež Jednota před veřejností vždy ještě nechtěla přiznat zcela okázale.

Trestem bývalo zahanbení napomenutím v Úzké radě nebo na synodu; jindy uloženo odprošení, provedeno přeložení; v těžších případech byl provinilý kněz zbaven kněžství nebo i vyloučen z Jednoty. Kající byli po určité době přijímáni zpět. Kdo však se provinil smilstvem, nesměl být již nikdy vrácen k duchovní službě [1601]. Třeba takové případy byly řídké, staly se přece. Již r. 1571 se nad nimi Starší zarazili ve velmi vážné poradě, aby povážili, co tu činiti k nápravě. Povzbudili se k bedlivému dohledu na bratrské domy a na kněze, „a tak k purgování archy Páně, aby nás sám Pán Bůh hrozně nevy-purgoval a ven z Siona oknem neb dveřmi po hlavě nevyházel“ [D 232 n.]. Hledat lék v dopuštění ženitby kněžím, stále ještě zpravidla svobodným, zdálo se jim vhodné jen v případech krajní potřeby. Tu byli hotovi manželství třeba i naříditi.

Po desítky let vedli Bratři rozpravu o *celibátě* svých kněží. V českých poměrech byl dlouho samozřejmý, protože byl ještě řádem také u kněží podoben. V zahraničním protestantismu budil však rozpaky a výčitky. Bratři se dlouho bránili svými zvláštními poměry a dokládali, že mají také ženaté kněze. Ale ti zůstávali výjimkou. Svobodný stav jevil se Bratřím přece jen vzácnějším. Kněžská ženitba znamenala kromě toho zvýšení nákladů na vydržování kněze i na jeho ubytování a rušila vžitý způsob výchovy budoucích kněží. Kněz jako otec rodiny bude pečovat o své dítky a nebude dosti volný pro péči o učenáky. V Polsku, kde se ženitba kněží vžila dříve, byla skutečně brzy o učenáky potíž. Ženatí kněží o ně nestáli. Tím více jich k sobě soustředil B. Izrael a tím více byl pohoršen, když se oženil i jeho druh v úřadě, B. Lorenc [1579], což se i jiným milovníkům starých pořádků bratrských zdálo u biskupa nepřístojné. V Čechách ještě r. 1598 Úzká rada z 23 žádostí kněží a jáhnů o svolení k sňatku vyřídila kladně jen dvě bez námitek. Ostatním, v tom i třem členům Úzké rady, bylo uloženo, aby se ještě zkušovali [D 271]. Je patrné, že kněžské manželství chtěli Bratři i v této